

Inkomen en armoede

SAMENVATTING

€18.780 gemiddeld jaarinkomen – lager dan het Vlaamse gemiddelde

- +14% t.a.v. 2010
- Zuiderkempen gemiddeld hoger jaarinkomen, uitz. Vosselaar en Oud-Turnhout

3.811 leefloners in 2017 - stijgend

- 28,6% van alle Kempense leefloners woont in de stad Turnhout
- Lager aandeel dan Vlaanderen

3.285 65+’ers met inkomensgarantie voor ouderen – afnemend

Tot 2016 meer IGO’s in de Kempen dan leefloners ≠ Vlaanderen, recente kentering

Toenemende kinderkansarmoede

- Grote intergemeentelijke verschillen 27,3% Turnhout, 1,68% Oud-Turnhout

66.745 Kempenaren met verhoogde tegemoetkoming ziekenfonds

- +18% t.a.v. 2010
- Lager dan Vlaams gemiddelde

Ca. 8% van de Kempenaren meldt betalingsmoeilijkheden.

GEMIDDELD INKOMENSNIVEAU

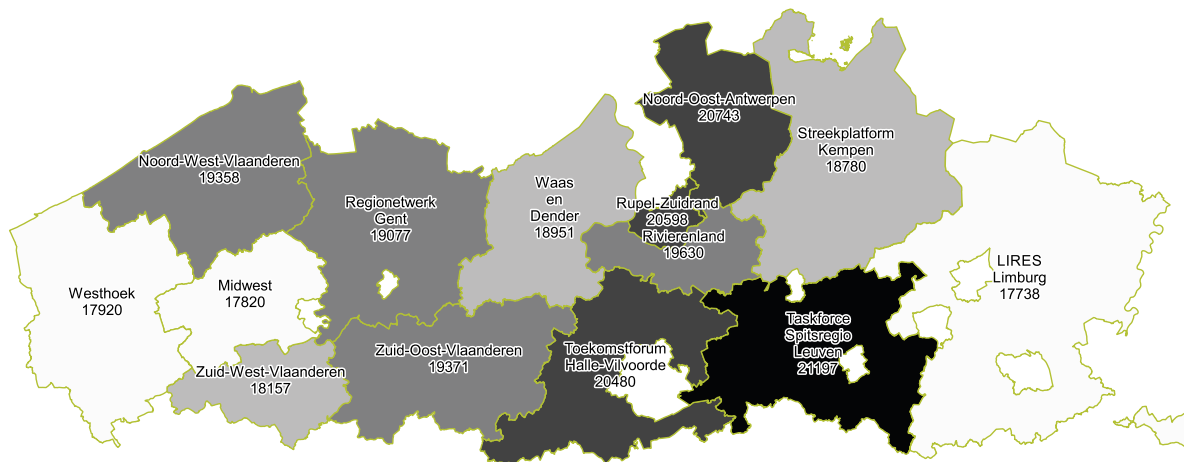
Het gemiddeld inkomen van de Kempenaar bedroeg in 2015* €18.780. Het gemiddeld inkomen van de Vlaming was €18.970. Ten aanzien van 2010 steeg het gemiddeld jaarinkomen van de Kempenaar met 14%, een gelijke evolutie als Vlaanderen.

De Kempen behoort niet tot de rijkste, noch tot de armste regio's in Vlaanderen als we het gemiddeld jaarinkomen met de andere streekwerkingen vergelijken.

* Fiscale statistiek op basis van het aanslagjaar 2016

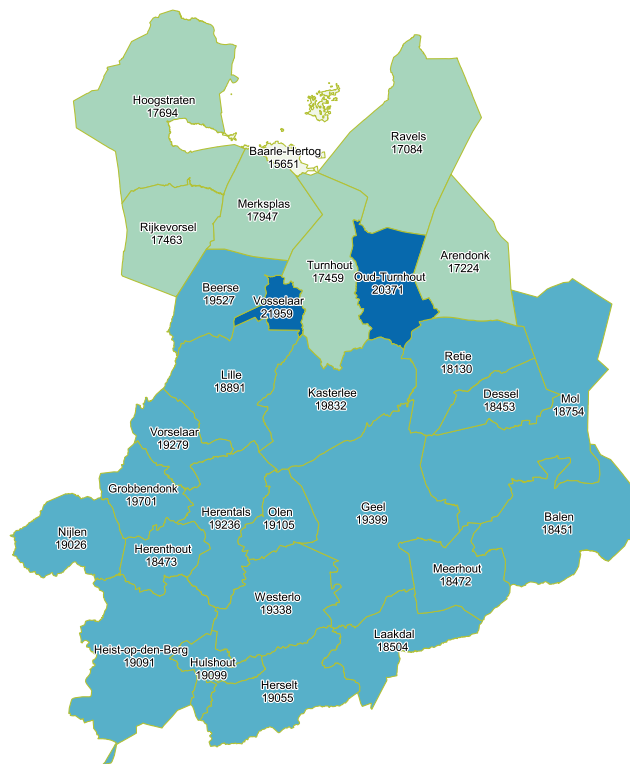
Kijken we naar de gemiddelde inkomens van de 29 Kempense gemeenten afzonderlijk dan vallen twee zaken op. Enerzijds is er een duidelijk noord-zuid onderscheid. Waarbij de zuidelijke Kempense gemeenten een hoger gemiddeld inkomen hebben dan de Noorderkempen. Anderzijds zijn de twee buurgemeenten van Turnhout, Vosselaar (€21.959) en Oud-Turnhout (€20.371), de rijkste gemeenten van de regio.

De Kempense gemeente met het laagste gemiddeld jaarinkomen per inwoner is Baarle-Hertog (€15.651).

Figuur 1: Gemiddeld inkomen per inwoner uitgedrukt in euro in de Vlaamse streken, 2015
(bron: Statbel via provincies.incijfers – verwerking Streekplatform Kempen)

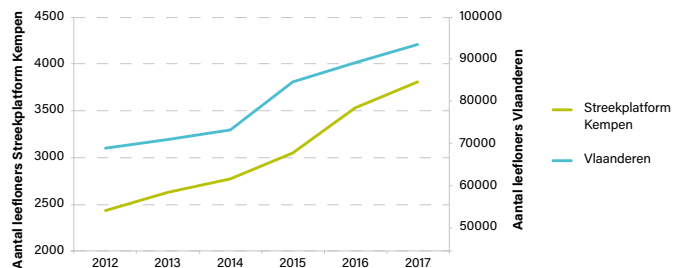

Figuur 2: Gemiddeld inkomen per inwoner uitgedrukt in euro, 2015 (bron: Statbel via provincies.incijfers – verwerking Streekplatform Kempen)

STEEDS MEER LEEFLONERS, INKOMENSGARANTIE VOOR OUDEREN NEEMT AF, MAAR IS HOGER DAN IN VLAANDEREN

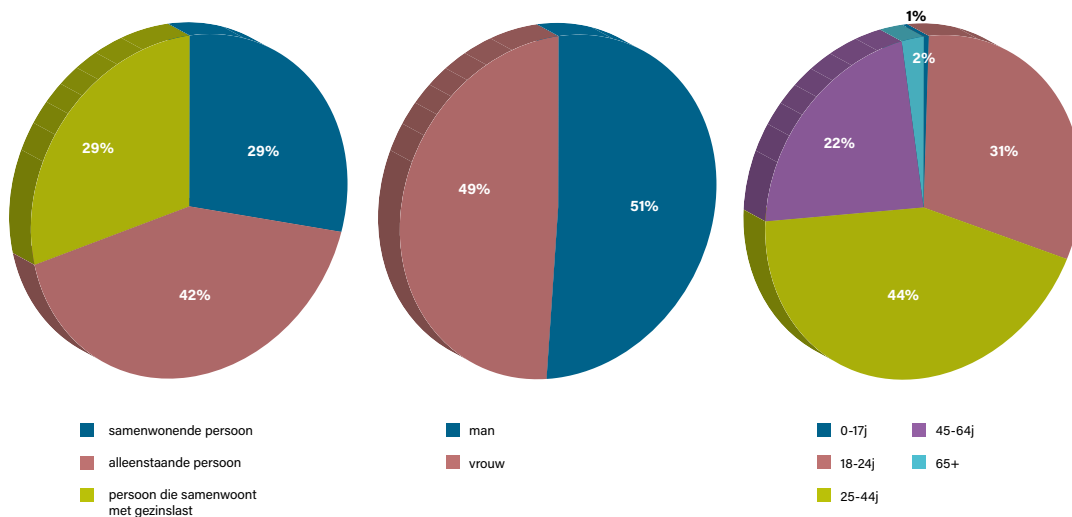
3.811 inwoners in de 29 Kempense gemeenten waren in 2017 be-
gunstigde van een leefloon. 28,6% van de Kempense leefloners
woont in Turnhout, 11,4% in Geel en 8,5% in Mol.

De laatste jaren neemt het aantal leefloners zowel in Vlaanderen als
in de Kempen toe.

Figuur 3: Evolutie aantal leefloners per jaar Streekplatform Kempen (linkeras) en Vlaanderen (rechteras), 2012-2017 (bron: POD MI – verwerking Streekplatform Kempen)

Bijna één op de drie Kempense leefloners in 2017 is jonger dan 25
jaar. De grootste groep is samenwonend. En er zijn net iets meer
mannen dan vrouwen leefloner in de regio.

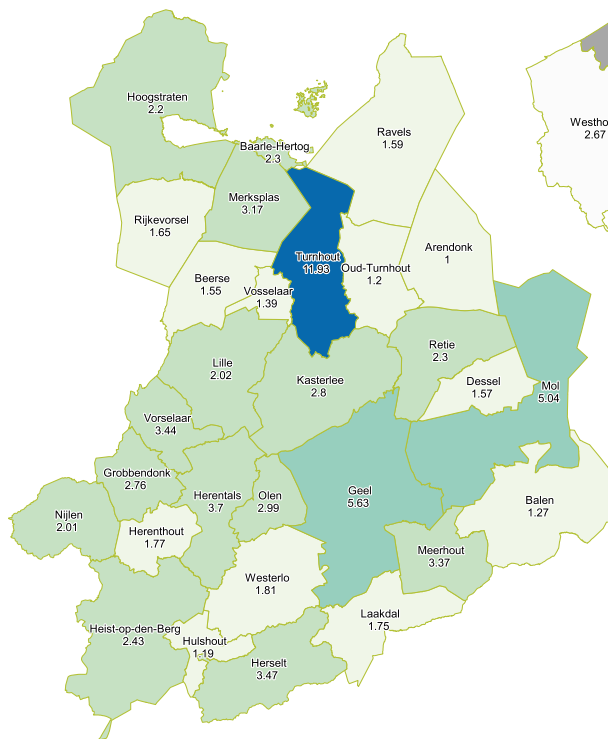
Figuur 4: Kempense leefloners volgens categorie, geslacht en leeftijd, 2017 (bron: POD MI – verwerking Streekplatform Kempen)

Binnen de Kempen zien we dat, zoals eerder gesteld, vooral Turnhout een hoog aandeel leefloners kent (11,93‰). Gevolgd door de gemeenten Geel (5,63‰) en Mol (5,04‰). De gemeenten met proportioneel het minst aantal leefloners zijn Arendonk, Hulshout en Oud-Turnhout.

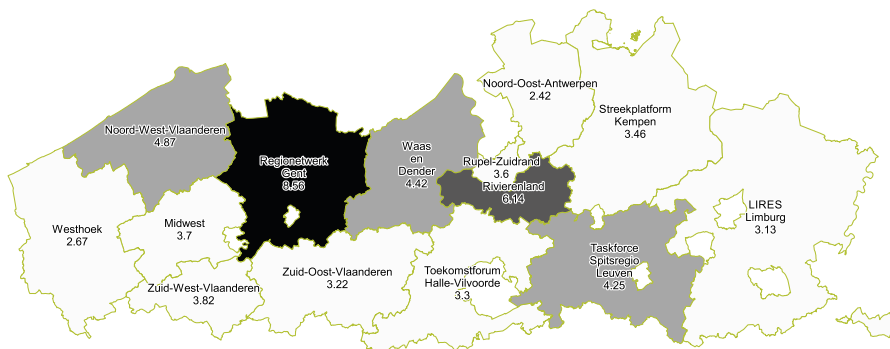
Binnen de Vlaamse streekwerkingen zijn er vijf regio's die een lager aandeel leefloners per 1.000 inwoners hebben dan de regio Kempen.

Naast het leefloon is er ook de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) een tegemoetkoming die een indicator is van de armoede in de gemeente of regio. 3.285 Kempense inwoners ouder dan 65 jaar beschikken niet over voldoende financiële middelen, waardoor zij een inkomensgarantie voor ouderen of gewaarborgd inkomen voor bejaarden krijgen.

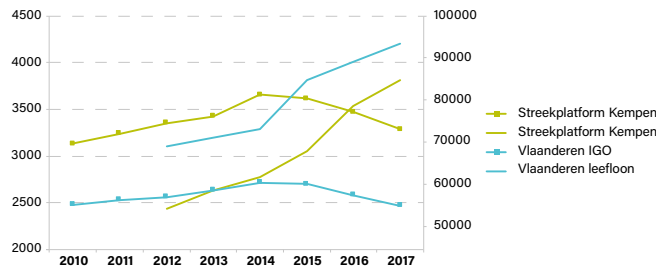
Figuur 5: Aandeel leefloners per 1.000 inwoners, 2016 (bron: POM MI via provincies.incijfers – verwerking Streekplatform Kempen)

Figuur 6: Aandeel leefloners per 1.000 inwoners Vlaamse streekwerken, 2016 (bron: POD MI via provincies.incijfers – verwerking Streekplatform Kempen)

In grafiek 7 kunt u zien dat er van 2010 tot 2014 een toename was van het aantal ouderen met inkomensgarantie, zowel in de Kempen als in Vlaanderen. De laatste drie jaar dalen deze aantallen weer tot bijna op het niveau van 2010.

In figuur 7 werden bewust de leefloners opnieuw weergegeven (zoals in figuur 3), dit om aan te tonen dat de Kempen tot 2016 meer ouderen telde met inkomensgarantie dan er leefloners waren, terwijl dit in Vlaanderen duidelijk anders is. In Vlaanderen zijn er meer leefloners dan er ouderen zijn met inkomensgarantie. De Kempen heeft in verhouding meer inwoners met inkomensgarantie voor ouderen dan Vlaanderen, qua leefloners is de verhouding omgekeerd.

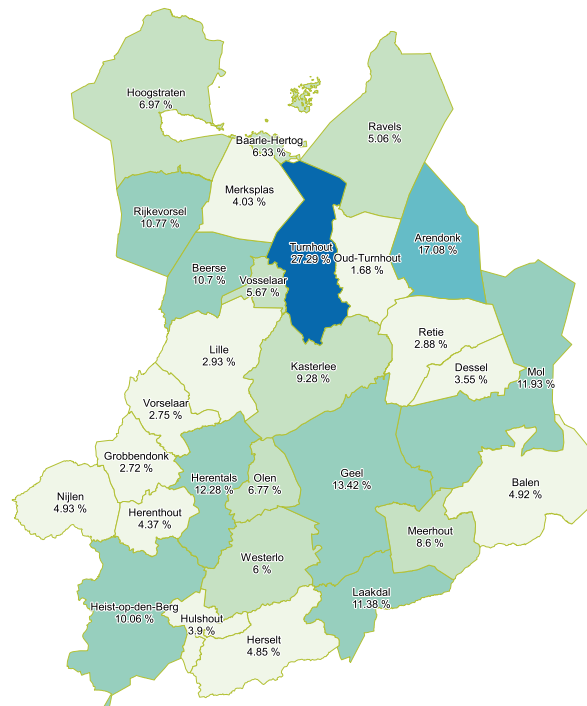

Figuur 7: Evolutie aantal leefloners en inkomensgarantie ouderen per jaar Streekplatform Kempen (linkeras) en Vlaanderen (rechteras), 2010-2017 (bron: POD MI, provincies.incijfers – verwerking Streekplatform Kempen)

TOENEMENDE KINDERKANSARMOEDE, TURNHOUT EN ARENDONK ZORGWEKKEND

Jaarlijks berekent Kind & Gezin de kansarmoede-index om de evolutie van kansarmoede bij zeer jonge kinderen op te volgen. Kansarmoede wordt hierbij gezien als een toestand waarbij mensen beknot worden in hun kansen om voldoende deel te hebben aan maatschappelijk hooggewaardeerde goederen, zoals onderwijs, arbeid, huisvesting. Het gaat hierbij niet om een eenmalig feit, maar om een duurzame toestand die zich voordoet op verschillende terreinen, zowel materiële als immateriële.

In Vlaanderen is deze kinderkansarmoede-index 13,8% in 2017. Slechts twee Kempense gemeenten scoren hoger, nl. Turnhout 27,3% en Arendonk 17,1%. Oud-Turnhout (1,7%), Grobbendonk (2,7%), en Vorselaar (2,8%) hebben de laagste scores wat kinderkansarmoede betreft.

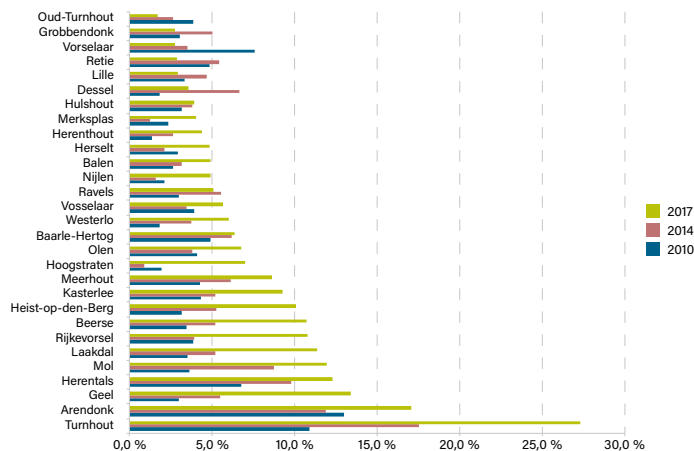
Figuur 8: Kinderkansarmoede-index Kind & Gezin, 2017 (bron: Kind en Gezin – verwerking Streekplatform Kempen)

De kinderkansarmoede neemt toe. In figuur 9 ziet u een evolutie per gemeente in de Kempen. Om de grafiek niet te overladen zijn niet alle jaartallen tussen 2010 en 2017 opgenomen.

Bij zowat alle Kempense gemeenten neemt de kinderkansarmoede toe, uitzonderingen zijn de gemeenten met een zeer lage kinderkansarmoede-index nl. Lille, Retie, Vorselaar, Grobbendonk en Oud-Turnhout.

In Turnhout, Geel en Mol is de toename van de kinderkansarmoede het sterkst. Vooral de score van Turnhout en de blijvende toename is verontrustend. Meer dan 1 op de 4 jonge kinderen in Turnhout is kansarm.

Figuur 9: Evolutie kinderkansarmoede-index per gemeente, 2010-2014-2017
(bron: Kind en Gezin – verwerking Streekplatform Kempen)

TOENEMEND AANTAL KEMPENAREN MET VERHOOGDE TEGEMOETKOMING BIJ HET ZIEKENFONDS, MAAR LAAG AANDEEL IN VERGELIJKING MET ANDERE STREEKWERKINGEN

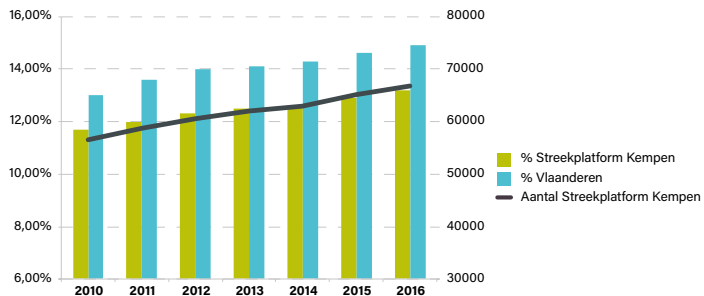
Verhoogde tegemoetkoming bij het ziekenfonds is weer een andere parameter die zicht geeft op armoede in de regio. Iemand krijgt een verhoogde tegemoetkoming, wanneer men een laag inkomen* heeft of wanneer men bij de mutualiteit ingeschreven is als wees of niet-begeleide minderjarige vreemdeling. Iemand met verhoogde tegemoetkoming geniet voor een aantal zaken goedkopere gezondheidszorg.

In 2016 telde de Kempen 66.745 personen met verhoogde tegemoetkoming. 13,2% van alle personen aangesloten bij een ziekteverzekering. In Vlaanderen heeft 14,9% van de mutualiteitsleden recht op een verhoogde tegemoetkoming.

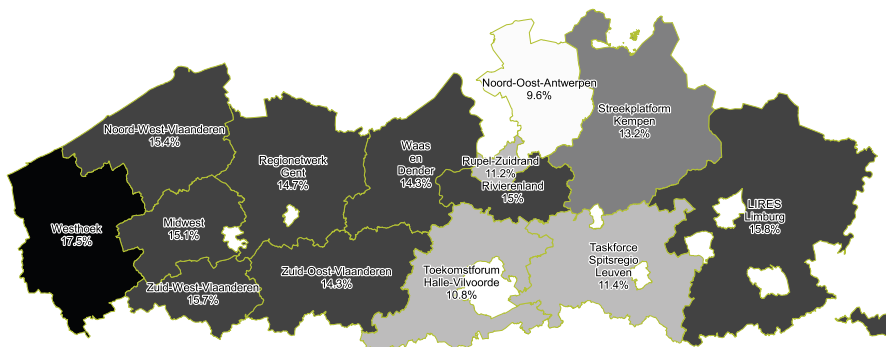
T.a.v. 2010 nam het aantal Kempenaren met verhoogde tegemoetkoming toe met 18%. Ook in Vlaanderen was er een groei van 18%.

* Voor de juiste bedragen verwijzen wij u naar de website van het riziv: <https://www.riziv.fgov.be/nl/themas/kost-terugbetaling/financiele-toegankelijkheid/Paginas/verhoogde-tegemoetkoming-grensbedragen-inkomsten.as>

Figuur 10: Evolutie rechthebbenden op verhoogde tegemoetkoming ziekenfonds aandeel Streekplatform Kempen en Vlaanderen (linkeras) en aantal Streekplatform Kempen (rechteras) (bron: Intermutualistisch agentschap via provincies.incijfers – verwerking Streekplatform Kempen)

Figuur 11: Aandeel verhoogde tegemoetkoming ziekenfonds Vlaamse streekwerkingen, 2016 (bron: Intermutualistisch agentschap via provincies.incijfers – verwerking Streekplatform Kempen)

Vier sociaaleconomische streekwerkingen hebben een lager aandeel van inwoners met verhoogde tegemoetkoming bij het ziekenfonds dan het Streekplatform Kempen, waaronder de twee andere streekwerkingen in onze provincie. De twee 'uiterste' streekwerkingen in Vlaanderen Westhoek (17,5%) en LIRES Limburg (15,8%) laten de hoogste aandelen optekenen.

Als u figuur 11 vergelijkt met figuur 6 – de kaart met het aandeel leefloners per 1.000 inwoners – dan zal u zien dat beide parameters een heel ander beeld geven over de armoede van een regio. Neem nu de regio's LIRES Limburg en Westhoek die een hoog aandeel verhoogde tegemoetkomingen in het ziekenfonds kennen, maar bij de lagere aandelen leefloners zitten in vergelijking met andere regio's. Een illustratie van het gegeven dat we best met een ruime blik kijken naar het inkomen en de armoede van regio's en meerdere parameters in acht nemen om een goed beeld te schetsen.

DE KEMPENAAR OVER BETALINGSMOEILIKHEDEN

De gemeentemonitor peilt in zijn survey naar eventuele betalingsmoeilijkheden. De mediaan voor de 29 Kempense gemeenten is 8%. 8% van de inwoners geeft zelf aan betalingsmoeilijkheden te ervaren. In de Stad Turnhout zegt 14% betalingsmoeilijkheden te hebben, Balen is de gemeente met het 2de hoogste percentage in de regio met 10%. In Heist-op-den-Berg, Herentals, Herselt en Ravels geven 9% van de inwoners aan betalingsmoeilijkheden te ervaren. Merksplas is volgens de survey de Kempense gemeente met het minst aantal inwoners met betalingsmoeilijkheden (4%), gevolgd door Kasterlee, Laakdal en Vosselaar (5%).

Inkomen en armoede

**€18.780 gemiddeld
jaarinkomen**

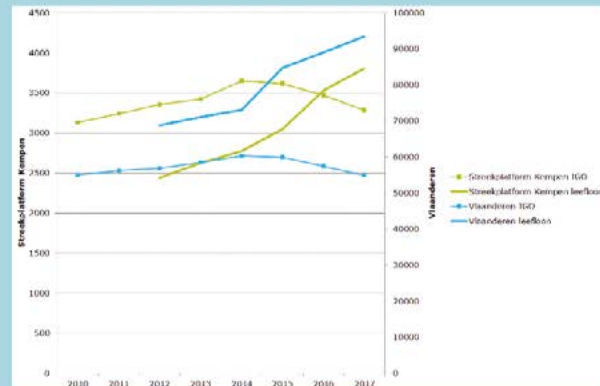

jaarinkomen

leefloners

kinderkansarmoede

**verhoogde
tegemoetkoming
ziekenfonds**

**Evolutie aantal leefloners en
inkomensgarantie ouderen per jaar Streekplatform Kempen (linkeras) en
Vlaanderen (rechteras), 2010-2017**

3,46 %

Leefloners/inwoners

13,2%

verhoogde tegemoetkoming
ziekenfonds

1,7%~27,3%

kinderkansarmoede

8%

betalingsmoeilijkheden

